

MIL-LENARI DE MONTSERRAT

Jornada internacional sobre Drets Humans

Vides Dignes, una qüestió de Drets Humans

Abadia de Montserrat | Barcelona

13 i 14 de març de 2025

#VidesDignesDretsHumans

Conclusions

índex

Presentació	p. 3
--------------------	------

Dia 1. Dijous 13 de març

Benvinguda institucional	p. 4
---------------------------------	------

Ponència central: “Evolució històrica dels Drets Humans: de la vulneració al reconeixement”	p. 4
---	------

Taula rodona: “Capacitat i autonomia: un dret qüestionat en Salut Mental”	p. 5
--	------

Tallers temàtics:

Comunitat (rege et communitate)	p. 7
---------------------------------	------

Llenguatge (lege et ora)	p. 8
--------------------------	------

Treball (labora)	p. 9
------------------	------

Dia 2. Divendres 14 de març

Taula rodona: “Suports per habilitar vides que mereixen ser viscudes”	p. 11
--	-------

Taula rodona: “Experiències personals en el suport a la comunitat”	p. 13
---	-------

Ponència final: “Conclusions de les jornades”	p. 14
--	-------

Cloenda institucional	p. 15
------------------------------	-------

Edita: **Fundació Support-Girona**

Abril de 2025

Document adaptat de la relatoria
d'Isa Custodio.

Les jornades internacionals “Vides dignes, una qüestió de drets humans”, organitzades els dies 13 i 14 de març de 2025 per la Fundació Support-Girona en el marc del Mil·lenari de Montserrat, han estat concebudes com **un espai de reflexió, intercanvi i compromís col·lectiu amb els drets de les persones amb discapacitat**.

L'esdeveniment ha situat al centre del debat la necessitat urgent de transformar els sistemes d'atenció a les persones amb discapacitat, des d'una perspectiva fonamentada en els **drets humans, la llibertat i la dignitat**. Amb una àmplia i enriquidora participació d'experts nacionals i internacionals, representants institucionals, professionals, entitats socials i persones amb experiència viscuda, les sessions han posat en evidència que la **sobreprotecció, la institucionalització i els models de suport substitutoris continuen vulnerant drets fonamentals, tot i els avenços legislatius**.

Aquest document recull les principals aportacions, conclusions i propostes sorgides al llarg de les ponències, taules rodones i tallers, amb l'objectiu de contribuir a una transformació real dels sistemes de suports i a una societat més justa, inclusiva i centrada en la dignitat humana.

Durant els dos dies de treball intens, s'han compartit reflexions i propostes valentes, que apunten cap a un canvi profund i estructural. Algunes de les idees força que han emergit amb més claredat són:

- **La dignitat i el dret a decidir** han de ser l'eix central de qualsevol sistema de suports.
- La capacitat jurídica i l'autonomia **són drets irrenunciables**, també en l'àmbit de la salut mental.
- **El suport ha de ser voluntari**, mai imposat. Substituir la voluntat de la persona no és suport, sinó coerció.
- **No n'hi ha prou amb adaptar lleis**: cal transformar serveis, actituds i pràctiques professionals.
- **El llenguatge importa**: urgeix erradicar termes i enfocaments discriminatoris, i promoure una comunicació inclusiva i humanitzadora.
- **El dret al treball** continua sent un repte pendent, per les múltiples barreres culturals, administratives i estructurals que encara persisteixen.

Compromisos institucionals

Les jornades també han estat espai de compromís públic. El director general d'Autonomia Personal i Discapacitat de la Generalitat de Catalunya, Antoni Galiano Barajas, va anunciar un procés de reforma estructural dels serveis socials a Catalunya, articular en tres eixos prioritaris:

La incorporació dels **pressupostos personals**, per garantir la llibertat de triar suports i serveis

- d'acord amb les preferències individuals.

L'impuls decidit de la **figura de l'assistent personal**, com a eina clau per afavorir la vida

- independent.

La transformació de la cartera de serveis socials, eliminant serveis obsolets i adaptant els

- existents a **un model centrat en l'autonomia i no en la dependència**.

El president del Parlament de Catalunya, Josep Rull Andreu, va cloure les jornades reivindicant la centralitat de la **dignitat humana** com a pilar fonamental dels drets humans i eix vertebrador del que haurien de ser les polítiques públiques. El seu discurs va finalitzar amb un **reconeixement** explícit a la **tasca de Support-Girona**, i des d'aquí volem expressar el nostre sincer agraïment a les seves paraules i reafirmar el nostre compromís per continuar contribuint, en tots els àmbits possibles —també en l'acció de Govern—, a la construcció d'una societat més justa, inclusiva i profundament respectuosa amb la llibertat i la dignitat de totes les persones.

“La dignitat no és un afegit, sinó l'arrel de qualsevol política pública”.

Josep Maria Solé i Chavero

Director de la Fundació Support-Girona

DIA 1 – DIJOURS 13 DE MARÇ DE 2025

L'autodeterminació per una vida inclusiva: una qüestió de dignitat

Ora, lege, labora. Rege te ipsum in communitate

Benvinguda institucional

La jornada va començar amb la intervenció de **Glòria Cerrato Tomàs**, directora tècnica de Support-Girona, que **va destacar la importància de situar els drets humans al centre del treball social**, especialment en un marc simbòlic com el de Montserrat. **Va reivindicar un model de suports centrat en la dignitat i l'autonomia de les persones.**

- **Pere Cornellà Valls**, president del Patronat de la Fundació, **va reforçar aquest missatge recordant l'evolució de l'entitat des del tancament de l'antic manicomi psiquiàtric de Salt fins als models actuals d'inclusió comunitària**, amb l'autodeterminació com a principi rector. *"Parlar de vides dignes és parlar de drets"*, va afirmar.
 - **El Pare Bernat Juliol**, majordom portaveu de la comunitat i comissari del Mil·lenari, **va remarcar que el veritable llegat del mil·lenari havia de ser el compromís amb la dignitat humana i la comunitat com a base per garantir-la.**
-

Ponència central

"Evolució històrica dels Drets Humans: de la vulneració al reconeixement"

- Modera: **Josep Maria Solé i Chavero**, director general de Support-Girona.
Va reivindicar que la Convenció de Drets de les Persones amb Discapacitat (CDPD) obliga a transformar el sistema, no només adaptar-lo. Va defensar el dret a decidir i a equivocar-se, a comptar amb suports reals, comunitaris i voluntaris i va fer **una crida contra la invisibilització de les necessitats**, recordant que tant la tutela com l'abandonament són dues formes de negació de drets.
- Ponent: **Facundo Chávez Penillas**, advocat especialitzat en la defensa dels drets de les persones amb discapacitat.
Va destacar que la CDPD representa una ruptura amb els models anteriors. Per a l'expert, **el dret a la capacitat jurídica és irrenunciable i ha d'incloure també el dret al risc**. Reivindica aliances amb altres moviments socials per impulsar transformacions estructurals en el sistema de suports, i qüestiona els marcs jurídics tradicionals que encara perpetuen desigualtats.

Conclusions principals:

- Els drets humans són una **interpel·lació ètica, política i social**, no només jurídica.
- La seva implementació depèn de la voluntat social, professional i comunitària.
- Calen **estratègies interdisciplinàries i aliances entre moviments socials** per fer efectius els drets. I en aquest sentit és urgent connectar moviments (discapacitat, feminisme, envelliment, cures) per fer front a les polítiques excloents i desiguals.
- El canvi real ha de **transformar pràctiques, actituds i sistemes**, més enllà de les lleis.

En el debat amb el públic, ambdós ponents van insistir que el canvi cultural és tan rellevant com el jurídic, i que la reforma legal ha d'anar acompanyada d'una transformació profunda en l'àmbit professional i comunitari. Es van abordar qüestions com la responsabilitat institucional davant la llibertat, la necessitat d'un sistema de suports eficaç i la reivindicació del dret a l'error.

Taula rodona

“Capacitat i autonomia: un dret qüestionat en Salut Mental”

Modera: **Victor Aparicio Basauri**, psiquiatre, MD, PhD.

Aquesta taula va oferir una visió multidisciplinària sobre com garantir la capacitat jurídica i l'autonomia de les persones amb discapacitat intel·lectual i/o problemes de salut mental, segons la CDPD.

Ponents:

- **Claudi Camps Garcia**, director assistencial de la Xarxa de Salut Mental i Addiccions de les comarques gironines gestionada per l'empresa pública Institut d'Assistència Sanitària.
- **Cecilia Gómez-Salvago Sánchez**, vocal del Comitè de Bioètica d'Espanya i catedràtica en Dret Civil per la Universitat de Sevilla.
- **Tina Minkowitz**, advocada de drets humans amb especialització en la CDPD, i supervivent de la institucionalització psiquiàtrica.
- **Natalia Kazah Soneyra**, psicòloga clínica de la Unitat d'hospitalització especialitzada en discapacitat intel·lectual (UHEDI) del Parc Sanitari Sant Joan de Déu.
- **Beatriz Pérez Pérez**, vocal d'investigació a ActivaMent Catalunya Associació. Doctora en Persona i Societat per la Universitat Autònoma de Barcelona.
- **Bernabé Robles del Olmo**, neuròleg. Coordinador de la Unitat de Bioètica Parc Sanitari Sant Joan de Déu. Membre de la Comissió Permanent del Comitè de Bioètica de Catalunya.

Intervencions destacades:

Desinstitucionalització i experiència gironina

- Claudi Camps Garcia va presentar l'experiència gironina com a cas pioner de desinstitucionalització a Catalunya, alertant però dels riscos de la transinstitucionalització (canviar el noms de les institucions però mantenint les dinàmiques coercitives), de la manca de **formació específica** als professionals –cabdal– i del **pressupost i voluntat política contundents** per estendre el model comunitari gironí a tot el país.

Marc jurídic i mesures de suport

- Cecilia Gómez-Salvago va defensar el dret a l'autodeterminació i el respecte a la voluntat de la persona, tal com recull la Llei 8/2021, tot insistint en la excepcionalitat dels suports representatius. La jurista va afirmar que **la voluntat de la persona ha de ser l'eix de l'actuació judicial** per evitar la tutela “automàtica”, i que, per tant, el sistema jurídic ha de garantir el respecte a les preferències de les persones.

Drets humans i suport en situació de crisi

- Tina Minkowitz va ser contundent en exigir l'**abolició de qualsevol forma de coerció**, ingressos involuntaris i tractaments forçats, considerant-los contraris a la CDPD. Va criticar inclús iniciatives com Quality Rights per considerar que no arriba al nivell d'exigència de la Convenció, i va reivindicar suports comunitaris voluntaris i respectuosos, basats en l'acompanyament i l'autonomia. Minkowitz va assegurar que la desinstitucionalització ha de ser entesa com una justícia reparadora: “la deïnstitucionalització representa el poder de la justícia i el reconeixement del sofriment de moltes persones”.

Casos complexos i vida comunitària

- Natalia Kazah Soneyra va afirmar que les persones amb discapacitat intel·lectual i trastorns de conducta poden viure a la comunitat amb **suports adequats** i intensius, i va denunciar el trauma institucional i el rebuig social que pateixen un cop retornen a la societat. L'experta aposta per la idea que les **persones usuàries dels serveis siguin agents actius** dels seus propis plans de recuperació i va fer una crida a la valentia dels professionals en aquest procés.

Implementació de la CDPD a Espanya i Catalunya

- Beatriz Pérez Pérez va denunciar la **persistència de mesures coercitives** com els internaments forçats, considerant-les “pràctiques de tortura”. Va considerar que les reformes jurídiques han estat insuficients i contradictòries amb la CDPD. Així va afirmar que s’han eliminat algunes pràctiques, com la tutela o les esterilitzacions forçades, però subratlla que **el suport real ha de poder ser rebutjat**, si no, no és suport, sinó un coerció amb un altre nom. També critica els comitès bioètics, per la seva permissió amb la coerció.

Bioètica i límits en la involuntarietat

- Bernabé Robles del Olmo va plantejar el **dilema entre la voluntat “expressada” i l’“autèntica”**, defensant la planificació anticipada i la interpretació, però no la substitució de la voluntat. A títol d'exemple, va explicar com en casos de meningitis, la intervenció mèdica immediata pot estar justificada tot i la negativa expressada, però aquesta excepció no pot aplicar-se indiscriminadament a la salut mental, perquè el sistema ha comès violacions sistemàtiques de drets.

Conclusions principals:

- La Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (CDPD) reconeix la capacitat jurídica i l'autonomia com a **drets plens i incondicionals**.
- El sistema actual continua exercint **formes de coerció i de substitució de la voluntat**, sovint emmascarades sota la denominació de “suports”.
- És necessari un canvi estructural profund, més enllà de la reforma normativa, que inclogui:
 - La transformació dels serveis cap a **models comunitaris centrats en la persona**.
 - La **formació** rigorosa i continuada dels professionals en drets humans.
 - L'assignació de recursos suficients per **garantir suports escollits** lliurement per les persones.
 - El reconeixement i **reparació del dany causat** pels processos d'institucionalització.
- El debat sobre la voluntat “autèntica” versus la voluntat “expressada” és central i complex: d'acord amb la CDPD, **només és vàlida la voluntat expressada**, llevat dels casos en què la persona no pugui comunicar-se de cap manera.
- Sense una inversió decidida i una **voluntat política real**, la desinstitucionalització corre el risc de quedar-se en un simple relat.

Aportacions del públic:

- Es van destacar intervencions sobre el **risc real de perpetuar estructures coercitives** sota noves denominacions.
- Es van expressar crítiques per la **manca d'informació clara i accessible** en els processos de consentiment.
- Es va reflexionar sobre la necessitat que els professionals superin la **por a assumir riscos** compartits, en lloc de centrar-se únicament en garantir la cobertura jurídica per evitar responsabilitats.
- Es van fer peticions perquè els debats sobre drets humans i les convencions internacionals s'integrin en la pràctica quotidiana dels serveis i no restin com a discurs teòric o allunyat de la realitat.
- Es va posar en valor l'espai de diàleg plural i la **importància de confrontar visions oposades amb rigor**, sense simplificacions ni reduccionismes.

Les intervencions del matí van evidenciar que l'accés efectiu als drets humans només serà possible amb una transformació profunda dels sistemes jurídic, institucional i cultural. En aquest sentit, es va concloure que:

- La **dignitat humana** ha de ser el principi rector de qualsevol model social; **no és ni fragmentable ni negociable**.
- El dret a decidir i el dret a rebre suports voluntaris han de tenir **garanties tant jurídiques com pràctiques**.
- Una protecció excessiva pot esdevenir, de forma estructural, una via de **control i exclusió**.
- Cal una reforma estructural que proporcioni **recursos suficients**, formació especialitzada i mecanismes de suport flexibles i adaptats a les **necessitats individuals**.
- Els serveis han d'estar **al servei de les persones**, i no a l'inrevés.
- És imprescindible enfortir les **aliances intersectorials** per avançar cap a un sistema de cures més just, comunitari i respectuós amb els drets humans

Tallers temàtics

Comunitat (rege et communitate)

Coordina: **Josep Tresserras Basela**, director-gerent de Som-Fundació.

Relatoria: **Montserrat Haro**, presidenta de l'Espai de Reflexió Ètica de Servei Socials (ERESS) de Support-Girona.

Aquest taller va abordar els reptes i oportunitats per garantir la vida independent i la inclusió comunitària de les persones amb discapacitat, en coherència amb l'article 19 de la CDPD. A través de dinàmiques participatives, es van generar reflexions col·lectives sobre els factors que afavoreixen o dificulten una ciutadania plena.

Eixos i idees força recollits en el debat:

1. Posar la persona al centre

- L'autonomia no es pot imposar. Cal un procés de capacitació i acompanyament que empoderi la persona perquè pugui prendre decisions i assumir responsabilitats.
- Encara persisteix una cultura assistencialista que afavoreix la dependència. És necessari un canvi de paradigma cap a l'autodeterminació real.
- Es reivindica un model de finançament centrat en la persona, que permeti escollir els suports i serveis segons les seves preferències i necessitats.

2. Reformular el paper dels professionals

- El treball professional sovint es duu a terme de manera compartimentada i desconnectada del territori. Es reclama una mirada sistèmica i comunitària.
- Cal sortir del despatx i treballar a peu de carrer, establint vincles reals amb les persones i el seu entorn.
- És imprescindible promoure equips interdisciplinaris i metodologies centrades en la persona, amb projectes codissenyats des de la base.
- S'identifica la necessitat urgent de reconèixer i valorar el capital humà dels professionals, millorant les condicions laborals i salarials.

3. Comunitat i entorn inclusiu

- La inclusió comunitària no és homogènia. Cal adaptar les estratègies al context (poble, barri, ciutat).
- Es detecta una manca de preparació social per acollir la diversitat. Cal formació, sensibilització i pedagogia per combatre l'estigma.
- Es reclama incorporar la figura del facilitador o assistent personal comunitari com a element clau per connectar la persona amb l'entorn.
- La transformació social no depèn només de les polítiques públiques. Cal una ciutadania activa, que alci la veu i utilitzi els mitjans com a altaveus dels drets vulnerats.

4. Canvis estructurals i polítiques públiques

- Es considera imprescindible revisar i flexibilitzar la cartera de serveis, per tal que s'adapti millor a les realitats individuals.
- Es proposa crear un servei d'orientació que informi les persones i famílies sobre els seus drets i els suports disponibles.
- La manca de recursos humans, econòmics i estructurals es manté com una barrera per avançar cap a models d'inclusió reals.

5. Un compromís compartit per la inclusió

- El taller va concloure amb una crida a treballar amb les persones i no per les persones, reconeixent-les com a agents actius del canvi.
- Els drets humans no poden ser considerats despeses: són principis irrenunciables que han d'estructurar les polítiques públiques i la cultura col·lectiva.

Llenguatge (lege et ora)

Coordina: **Inma Gómez Sánchez**, directora tècnica de COCARMÍ.

Relatoria: **Albert Flotats**, treballador social de Support-Girona.

Aquest taller es va centrar en el poder del llenguatge com a eina per construir inclusió o, per contra, per excloure. A partir del marc normatiu de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (CDPD), especialment dels articles 5, 8 i 21, es va analitzar com el llenguatge pot actuar com a instrument de transformació o de discriminació.

Eixos i idees força recollits en el debat:

1. El llenguatge no és neutre

- El llenguatge pot reforçar o eliminar prejudicis, estigmes i etiquetes discriminatòries.
- Canviar el llenguatge és fonamental, però insuficient si no s'acompanya de transformacions estructurals, educatives i socials.
- L'ús de termes obsolets o medicalitzants (com ara minusvàlid o incapaç) perpetua una visió negativa de la discapacitat. Cal promoure un llenguatge basat en el respecte, la igualtat i la dignitat

2. La persona sempre al centre

- El missatge ha de situar la persona, i no la discapacitat, com a eix de la comunicació.
- Més enllà de la terminologia, el sentit i el to de les paraules han de transmetre una mirada humanitzadora, allunyada del capacitisme.

3. Responsabilitat col·lectiva

- El canvi lingüístic implica una responsabilitat compartida entre professionals, entitats, mitjans de comunicació i institucions públiques. Cal liderar amb l'exemple.
- Es va destacar la necessitat de revisar les normatives i els documents institucionals per eliminar terminologia discriminatòria i garantir l'alineació amb els drets humans.

4. Educació i sensibilització com a eines de transformació

- L'educació inclusiva i la formació continuada són essencials per generar consciència crítica i capacitar la societat per detectar i transformar llenguatge exclouent.
- Es reclamen estratègies de sensibilització permanents que incorporin accions formatives, campanyes de comunicació i espais de debat obert

5. Diversitat dins la diversitat

- Es va posar de manifest que alguns col·lectius, com el de les persones sordes, reivindiquen la seva identitat amb orgull. El llenguatge inclusiu ha de respectar també l'autodefinició de cada comunitat.
- Reconèixer aquesta diversitat interna és fonamental per evitar generalitzacions i afavorir una inclusió plena i real

6. Normatives i avenços legislatius

- Es va fer esment de canvis recents com la reforma de l'article 49 de la Constitució espanyola (gener de 2024), que elimina el terme "disminuït".
- Es va remarcar l'obligació dels Estats d'adoptar ajustaments raonables també en el llenguatge legal i administratiu, tal com estableix el Comentari General núm. 6 de la CDPD

Treball (labora)

Coordina: **Núria Martínez Barderi**, directora de la Fundació Drissa.

Relatoria: **Marcel Pi**, doctorand en Cures Integrals i Serveis de Salut, de Support-Girona.

Aquest taller va abordar els principals reptes per garantir el dret efectiu al treball de les persones amb discapacitat, en el marc de l'article 27 de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (CDPD). Es van identificar barreres estructurals i culturals, i es van plantejar propostes de millora des de l'àmbit individual, institucional i polític.

Eixos i idees força recollits en el debat:

1. Treball i drets vulnerats: entre l'estigma i l'estructura

- L'absentisme laboral sovint és estigmatitzat, però cal entendre'l com una conseqüència de problemàtiques estructurals i organitzatives, especialment evidents en sectors com l'educació o la sanitat.
- El dret al treball continua sent difícil de garantir per a les persones amb discapacitat a causa de barreres culturals, normatives i estructurals persistents

2. Limitacions del model actual i rigideses administratives

- El sistema de prestacions i de contractació presenta una manca de flexibilitat que sovint dificulta la compatibilitat entre el suport econòmic i la inserció laboral.
- Les rigideses administratives i la càrrega burocràtica obstaculitzen l'accés als suports necessaris per facilitar l'entrada i la permanència al mercat de treball.

3. Canvi de mirada social i empresarial

- Cal un canvi cultural que s'iniciï des de l'educació i la formació per combatre el capacitisme i els mites sobre la productivitat de les persones amb discapacitat.
- Les empreses continuen incomplint, en gran mesura, la reserva legal del 2% de llocs de treball per a persones amb discapacitat, sovint per desconeixement, prejudicis o manca d'acompanyament efectiu.
- És imprescindible conèixer el funcionament real del mercat laboral i aplicar incentius concrets, com bonificacions reals, per fomentar la contractació inclusiva.

4. Barreres interseccionals i desigualtats acumulades

- Es va posar de manifest la discriminació múltiple que pateixen les dones amb discapacitat, especialment aquelles que assumeixen tasques de cura en famílies monoparentals.
- La manca d'accessibilitat als entorns de treball i als processos de selecció, així com les condicions laborals desiguals (salaris inferiors, precarietat), continuen vulnerant drets fonamentals.

5. Nous reptes: digitalització i tecnologies

- Les noves tecnologies poden actuar com a facilitadores o com a barreres. L'accessibilitat digital i els possibles biaixos en l'ús de la intel·ligència artificial en processos de selecció constitueixen noves formes emergents de discriminació.
- Cal garantir que les transformacions tecnològiques del mercat laboral no agreugin la bretxa d'inclusió.

6. Propostes i recomanacions

- Reformar el marc normatiu per assegurar una inclusió laboral efectiva, amb ajustos raonables i polítiques públiques sostingudes.
- Promoure la compatibilitat entre les prestacions socials i l'ocupació.
- Reforçar el paper del tercer sector i de les empreses socials com a agents clau en la generació d'ocupació inclusiva.
- Crear una autoritat independent que avaluï l'impacte real de les polítiques públiques d'ocupació adreçades a les persones amb discapacitat.

DIA 2 – DIVENDRES 14 DE MARÇ DE 2025

Viure dignament a la comunitat: reptes i perspectives

rege te ipsum in communitate

Taula rodona

“Suports per habilitar vides que mereixen ser viscudes”

Moderar: **Josep Maria Solé i Chavero**, director general de la Fundació Support-Girona.

La taula es va centrar en com garantir els suports adequats perquè les persones amb discapacitat puguin desenvolupar el seu projecte de vida amb plena autonomia, tal com estableix l'article 19 de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (CDPD). El debat va oferir una visió complementària des d'àmbits internacionals, estatals i catalans, i va abordar qüestions legals, de finançament i de transformació cultural.

Ponents:

- **Thomas Bignal**, secretari general de l'Associació Europea de Proveïdors de Serveis per a Persones amb Discapacitat (EASPD) i vicepresident de Serveis Socials a Europa.
- **Naomi Brickel**, directora del projecte Supported Decision-Making New York (SDMNY) – Hunter College, CUNY.
- **Antoni Galiano barajas**, director general d'Autonomia Personal i Discapacitat – Departament de Drets Socials, Generalitat de Catalunya.
- **Victòria Monell Renart**, directora-gerent de la Fundació Malalts Mentals de Catalunya i presidenta de l'Associació ENCAIX.
- **F. Torcuato Recover Balboa**, assessor jurídic de l'Associació LIBER i redactor de la reforma del Codi Civil espanyol per a l'adequació a l'article 12 de la CDPD.

Intervencions destacades:

- **Thomas Bignal** va subratllar que el canvi comença pels valors i pel lideratge polític. L'EASPD treballa com a catalitzador de bones pràctiques a nivell europeu, promovent coneixement pràctic per superar barreres institucionals i culturals. Va destacar la necessitat de professionalitzar els serveis socials, millorar les condicions laborals i impulsar la formació en gestió del risc i innovació no només tecnològica. També va posar èmfasi en aprofitar de manera estratègica els fons europeus i en la necessitat de passar de la teoria a la pràctica, amb cooperació basada en evidències i experiències.
- **Naomi Brickel** va explicar l'evolució del model nord-americà, fortament influenciat per la tutela legal, i va posar com a exemple el projecte *SDMNY* a Nova York, que impulsa acords de presa de decisions assistida reconeguts legalment. Va destacar la importància de formar tant les persones com els seus suports, i va alertar que, tot i els avenços, encara hi ha desigualtats en el desplegament del model a escala estatal. El repte actual, segons Brickel, és construir xarxes de suport sòlides, individualitzades i sostenibles.
- **Antoni Galiano Barajas** va reconèixer que la cartera de serveis continua sent rígida i centrada en la dependència. Va exposar les línies de reforma que impulsa el Departament de Drets Socials: eliminació de serveis obsolets, adaptació dels serveis existents i incorporació de nous suports personalitzats. Va insistir en la necessitat de desplegar pressupostos personals i d'actualitzar l'assistència personal com a eina clau per a l'autonomia. També va destacar la importància de flexibilitzar els mecanismes administratius per fer-los compatibles amb una vida autònoma i comunitària.

- **Victòria Monell Renart** va posar en valor la tasca de les fundacions com ENCAIX, que ofereixen suports globals i adaptats a persones amb necessitats complexes. Va remarcar que encara no es garanteix plenament el dret a la vida independent i que cal una major flexibilitat i coordinació entre serveis i administracions. Va alertar del risc de reproduir models tutelars sota noves formes i va defensar un model centrat en les preferències i voluntats de la persona. Va reivindicar que la participació de les persones ha de començar des del disseny dels serveis, no només com una consulta final. També va demanar que les mesures judicials reflecteixin fidelment la realitat i la voluntat de les persones, en un marc de corresponsabilitat entre administracions, entitats, famílies i professionals.
- **F. Torcuato Recover Balboa** va valorar positivament la reforma legislativa del Codi Civil espanyol, però va advertir que la pràctica judicial encara arrossega inèrcies del sistema de tutela. Va denunciar que molts jutjats continuen aplicant enfocaments anacrònics i va reclamar el desplegament efectiu de les de facilitació, així com l'accessibilitat judicial. Va insistir que cal adaptar els suports i les prestacions a les singularitats de cada persona, i no obligar la persona a encaixar en models preestablerts. Va concloure que la vida independent ha de ser un dret real, i no només una declaració formal.

Conclusions principals:

- Cal una **transformació cultural** profunda i sostinguda per fer efectius els drets.
- Els suports a la vida independent han de ser **personalitzats, flexibles** i centrats en les **preferències individuals**.
- El sistema de serveis ha d'evolucionar del model de dependència cap a un **model d'autonomia i elecció**.
- La **formació** dels professionals és clau per fer efectiu el nou paradigma.
- És imprescindible una millor coordinació entre sistemes i recursos.
- La innovació ha d'estar centrada en el canvi de model, no només en la tecnologia.
- Els **pressupostos personals** són una eina prometedora per garantir el dret a decidir com viure.

Aportacions del públic:

- Diverses intervencions van posar de manifest la necessitat **d'anticipar els suports**, abans que la institucionalització esdevingui l'única opció disponible.
- Es va insistir que els serveis no només han d'escollir, sinó incorporar realment la **veu de les persones** des del disseny i la planificació dels recursos.
- Algunes entitats van compartir bones pràctiques en l'adaptació de recursos i van reclamar més reconeixement institucional per a aquestes iniciatives.
- Es va posar en valor la importància d'un **lideratge compartit entre administració i societat civil**, per avançar cap a models més inclusius.
- Es va denunciar que encara es prenen massa decisions per les persones i no amb les persones, vulnerant el dret a la **participació efectiva**.

Taula rodona

“Experiències personals en el suport a la comunitat”

Modera: **Margarida Saiz Lloret**, portaveu del Moviment Vida Independent del Garraf.

La taula va situar els drets humans de les persones amb discapacitat, i en especial el dret a una vida digna, com a eix central del debat. Es va posar el focus en les aportacions de persones expertes per experiència, valorant el coneixement que neix de les vivències directes

Ponents:

- **Xevi Benzal Ventura**, historiador i professional de l'equip de comunicació de la Fundació Drissa.
- **Xavier Orno Latre**, avaluador i assessor de qualitat a Plena Inclusión, formador a Dincat.
- **Thierry Noël**, expert per experiència, membre d'UDAF 82 (Occitània) i col·laborador del projecte Capdroit – Cap'lab.
- **Stephanie Wooley**, membre de la Junta d'ENUSP (Xarxa Europea d'Usuaris, Exusuaris i Supervivents de la Psiquiatria) i d'EDF (Fòrum Europeu de la Discapacitat). Directora de relacions internacionals d'Advocacy-France.

Intervencions destacades:

- **Xevi Benzal Ventura** va destacar el suport entre iguals com a eina de transformació personal i col·lectiva. Va defensar l'empoderament a través de l'autoconeixement, l'acceptació del malestar i la ruptura de l'autoestigma. Va posar en valor processos d'acompanyament que afavoreixen la identificació de factors de risc i l'activació de recursos propis per al benestar.
- **Xavier Orno Latre** va relatar com el seu procés d'emancipació no va ser planificat formalment, sinó motivat per circumstàncies familiars. Va defensar el dret a anticipar-se i autodirigir els propis suports, així com a viure sense soledat imposada. Va reivindicar la planificació vital com un acte de llibertat i responsabilitat.
- **Thierry Noël** va presentar els projectes Capdroit i Cap'lab, orientats a aplicar la CDPD des de pràctiques concretes. Va remarcar la necessitat de formar els professionals en drets i capacitat jurídica, i va explicar l'existència d'un espai d'ètica compartida entre persones usuàries i professionals. També va posar en relleu l'aportació del coneixement mixt (acadèmic, tècnic i experiencial) en la definició de suports.
- **Stephanie Wooley** va denunciar que les persones amb discapacitat psicosocial continuen invisibilitzades i estigmatitzades, i que sovint pateixen vulneracions greus dels seus drets. Va defensar una transformació del sistema que situï les persones al centre, amb veu pròpia i capacitat d'incidència real, i va apostar per una formació “by and for us”, construïda des de l'experiència. Va advertir sobre la persistència del capacitisme institucional i va reclamar la fi de la coerció en els entorns sanitaris i socials.

Temes clau del debat:

- **Societat inclusiva:** cal reconèixer els **suports informals** com a actius socials, garantir l'autodeterminació i assegurar una **accessibilitat universal**, també digital.
- **Exclusió i desigualtats:** es van relatar situacions de **discriminació per manca d'adaptacions laborals**, bretxa digital i dificultats d'accés a la comunitat, especialment agreujades després de la pandèmia de la COVID-19.
- **Valor dels suports informals:** són essencials per a l'autonomia i els vincles socials, **però sovint menystinguts. Han de** complementar-se amb suports formals ben estructurats.

-
- **Rol de les administracions:** es reclama més **compromís polític i recursos** per garantir el dret a la vida independent. Les polítiques públiques han d'anar més enllà del model assistencialista.
 - **Transformació cultural:** cal **trencar estereotips** i combatre el prejudici a través del **llenguatge, l'educació i la visibilització** de les realitats sovint ignorades.
 - **Consells per a altres persones:** anticipar-se, buscar aliances i **no tenir por de demanar suport**. La vida independent és possible si l'entorn acompanya i reconeix drets.

Conclusions principals:

- La **vida independent** és un dret, no un privilegi.
- Cal **reconèixer i valorar el coneixement per experiència pròpia**.
- La societat ha d'avançar cap a una **inclusió real**, més enllà del marc legal.
- El **suport entre iguals i el disseny personalitzat dels suports** són eines clau de transformació.
- L'administració ha de **garantir drets, no només gestionar recursos**.

Aportacions del públic:

Durant el debat obert, es van destacar diversos punts rellevants:

- La necessitat d'**abordar la bretxa digital** des d'una perspectiva de discapacitat psicosocial.
- El **reconeixement de les figures de suport informal** com a agents imprescindibles.
- La **soledat no desitjada** es va identificar com una forma greu d'exclusió social

Ponència final: *"Conclusions de les jornades"*

A càrrec de **Josep Maria Solé i Chavero**, director general de la Fundació Support-Girona.

Solé, va remarcar amb contundència que, **malgrat la claredat dels marcs legals**, les vulneracions de drets de les persones amb discapacitat **continuen sent una realitat quotidiana**. Va alertar que **la llei, per si sola, no és suficient si no s'acompanya d'una voluntat efectiva d'aplicació i de conseqüències reals davant dels incompliments**.

Va posar el focus en la necessitat de **recuperar la humanitat com a motor de transformació**, i va subratllar que **tothom pot fer alguna cosa**: l'acció individual i col·lectiva és imprescindible per **combatre l'exclusió i impulsar canvis reals**. En aquest sentit, va destacar el valor del moviment de Comunitat Inclusiva, impulsat per les pròpies persones amb discapacitat, que interpel·la la societat a **construir espais on ningú sigui maltractat ni invisibilitzat**.

El director de Support-Girona també va advertir de la **precarització dels serveis i dels professionals que els sostenen**, i va defensar que, per garantir **suports personalitzats i dignes, cal una reestructuració profunda del sistema i del seu finançament**. Sense aquest canvi estructural, els drets continuaran sent paper mullat.

"Les propostes que han emergit en aquestes jornades poden resultar incòmodes, però són imprescindibles per sacsejar l'estatu quo. La incomoditat és senyal que estem tocant el nucli del problema. El món no estava dissenyat per a les persones amb discapacitat, i és hora de construir-lo amb elles i des d'elles."

La cloenda es va tancar amb una **crida a continuar teixint aliances, compartint mirades i sostenint l'esperança col·lectiva d'un canvi real cap a unes vides dignes per a tothom**.

Cloenda institucional

A càrrec de **Josep Rull Andreu**, president del Parlament de Catalunya.

El president del Parlament de Catalunya va cloure les jornades reivindicant **la centralitat de la dignitat humana com a pilar fonamental dels drets humans**. Inspirant-se en el concepte de *dignitat infinita* i transcendent de la persona, va subratllar la necessitat de **reconstruir el sentit profund de la humanitat com a eix vertebrador de les polítiques públiques**.

En aquest marc, va anunciar **l'impuls d'una nova llei del Parlament que modificarà totes les normes aprovades des del 1980 per adaptar el llenguatge legislatiu a criteris d'inclusió i respecte**. Aquest gest, va remarcar, no és merament simbòlic, sinó que respon al convenciment que les paraules construeixen mirada social i que la terminologia pot ser també una forma de discriminació o d'inclusió.

El Parlament, va dir, vol **esdevenir un exemple de compromís institucional**, i per això desplegarà un **pla d'accessibilitat universal** que abordarà des de les barreres físiques fins a les digitals, incorporant eines que garanteixin la màxima autonomia i igualtat per a tothom.

El president Rull va destacar també **el paper clau del tercer sector i de les empreses socials com a agents transformadors**, i va advertir de la necessitat que les transformacions digitals no agreugin les bretxes d'exclusió. En aquest sentit, va acollir amb interès la proposta sorgida durant les jornades de crear una autoritat independent per avaluar l'impacte real de les polítiques d'ocupació inclusiva.

Finalment, va fer una crida a una **administració menys paternalista** i més confiada en la ciutadania, i va apel·lar al compromís col·lectiu del país per esdevenir una veritable comunitat de drets igualitaris per a tothom.

El seu missatge va cloure amb un **reconeixement especial a la tasca de Support-Girona**, que va qualificar com **“un punt de llum imprescindible per construir una societat més justa.”**

Support-Girona expressa un profund agraïment a totes les persones ponents, talleristes i participants que han compartit la seva experiència, coneixement i reflexió. Les seves aportacions han estat fonamentals per enriquir el debat i construir col·lectivament una mirada més justa, inclusiva i compromesa amb els drets humans.

Un agraïment també a tots els i les professionals de l'entitat i a les persones col·laboradores, que han treballat de valent en l'organització de l'esdeveniment, així com a l'Abadia de Montserrat pel seu acolliment.

+ 34 972 249 110

millenari@supportgirona.cat

www.supportgirona.cat

@supportgirona

Generalitat de Catalunya
**Departament de Drets Socials
i Inclusió**

